

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereida, horvát a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is külföldiek.
Telefon hívószám 20

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ÉLTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 19 kor.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítanak.
Késiratok nem adóznak vissza.

A háború.

Az oroszországi események jelentékeny mértékben csökkentették azt az integratív érdeklődést, melylyel a világ a döntést ígérő tavaszi offenzíva eljövételét várta. Attól a naptól kezdve, amikor a cári detronizálása megértette a világgal az orosz forradalom korszerűségi jelentőségét, a vércs háborúban kimerült népek inkább az orosz belügyek alakításától, mintsem a harcéri eseményektől várták a béke eljövételét.

Az Oroszországban beállott fordulat azonban csak annyiban volt hatással az orosz frontra, hogy a politikai láz a katonaságon is erőt vett, ám mindabból, ami eddig megvizsgálható hírként kiszivárgott Oroszországból, lehetetlen biztos következtetést vonni a fronton álló hadak hangulatára s még kevésbé állapítható meg, vajjon az angol biztatásra dolgozó orosz kormány a front mögötti tömegek legsürgősebb szükségleteinek a kielégítése érdekében a hadsereget quanta neglecta tekintve a forradalom kitörése óta s nem tudni, vajjon gondoskodik-e eléggé az emberanyagban, municióban és élelmezésben mutatkozó hiányok pótlásáról?

Valószínű, hogy a belső átalakulás ezernyi nehézségeivel küzdő Oroszország még sokáig nem lesz képes nagyszabású offenzívára, de azért nekünk, meglepetéseket elkerülendő, az orosz fronton is résen kell állnunk.

Azok a kisebb vállalkozások, melyeket az oroszok elszántabb tisztek kezdeményezésére a front különböző pontjain megkísérlettek, balul ütöttek ki s legfeljebb arra szolgáltak, hogy az erőszakolt harcban 10,000 foglyot ejtettünk s több fontos pozíciót elhódítottunk az oroszoktól.

A nyugati harctér ellen már megkezdődött a nagy háborúság, a franciák és angolok megközelítettek St. Quentin előműveit, sőt már a nagy tömegeknek egymással való érintkezése is várható. A régebbi német állásoknak feladása és Hindenburg szellemében fogantatott nagyszerű visszavonulása a német csapatoknak elsőrendű teljesítményének tekinthető, de a stratégiai mozdulat igaz értékét majd csak az ezután várható események fogják eldönteni.

Az olasz fronton a készülő akció körvonalai nem bontakoztak ki még oly mértékben, hogy meg lehessen állapítani, ki lesz a támadó fél, hol és mikor várható a döntő offenzíva? A műveletünket az időjárás is késlelteti s hogy milyen körülményes és kockázatos a korai tavaszi offenzíva ezen a területen, elég utalnunk arra, hogy a hirtelen hóviharak és a lavinák miatt Conrad tavaly is kénytelen volt április közepéről május közepére halasztani fényesen előkészített támadását. Az olaszok nem felejtették még el tavalyi vereségüket s egybenhangzó hírek szerint várható offenzívánk miatt egész Itáliában napról-napra nő az az aggodalom s különösen a Pó vidéki lakosság fél az eljövendő eseményektől. Nem csoda, hogy a nagy

inség által is növelt passzívum hangulat megszorította az olasz békebarátok számát.

Az amerikai kongresszus határozata folytán ezután már Amerika is hadviselő félnek tekinthető. A dolgok mai állása szerint az Unió csak Németországgal szemben deklarálta a hadállapot fennállítását, eibenben Ausztria-Magyarországgal és balkáni szövetségeseivel a diplomáciai viszonyt nem szakította meg, mi azonban már jóvá tettük Amerika mulasztását.

Amerika háborús beavatkozása legfeljebb a tengeren javíthatja meg az entente egyre rosszabbodó helyzetét, amennyiben az amerikai hadi- és tengerészeti flottá, de leginkább a torpedóüzök hatalmas raja újabb vezedeimet jelent a német tengeralattjárók számára. Mivel azonban joggal feltehető, hogy a német kormány és az admirális kezdetiől fogva tekintettel voltak Amerika esetleges beavatkozására, végleges itélkezés előtt be kell várnunk azokat a csodatetteket, amelyeknek végrehajtására az angolnál sokkalta inferiorisabb amerikai tengerészet vállalkozott.

A Magyaros és a Sövényes elfoglalása.

(A sajtóhadiszállás engedélyével.)

Az oroszok véletlenül karacsony előtt ragadtak el nagy túlórával az 1840 méter magas Magyaros és a még magasabb Sövényest, e keseredett ellenállás után. A halálmegegyező védők alig 100 méternyit hátráltak, közvetlenül a csúcsok alatt vetettek meg lábukat és hetekig kitartottak, némely helyen alig 50 lépésre az ellenségtől. Mint a festségek, függtek ezek az állások a sziklás, kopár meredek oldalakon. Az ellenség magaslati állásairól betekintetett a Csobános völgybe, az 1528 méteres Monte Caruntáról uralkodott az egész környéken. Nem volt az a csekély csapatmozdulat, az a szeker vagy malhásállatoszlop, amely eikerítte volna a szemet. A legsürgősebb utánpótlás az első vonalba csak leleplezőssel, új utak építésével volt lehetséges. A szakaszt a cs. és kir. 9. sz. gyalogezred tartotta megszállva. Tizenegy teljes héten át kellett minden száz embernek óriási követelményekkel megbirkóznia.

Március hó 8-án következett a megtorlás. Az orosz uraló-magaslatokat visszahódítottuk. A Lapos, Magyaros és Sövényes megrohamozásában a 9. gyalogezred két zászlóalja vett részt. A roham d. e. 11 órára volt elrendelve. De a mielőtt már az előkészítő ágyutűznél sem türtőztették magukat. Méteres hóban, meredeken át félórával előbb megszállták a Sövényest. Egy másik csoport a Csobános-völgytől tört előre, csatlakozott a Sövényes és a Monte Carunta oldala ellen. Ez a csoport is tökéletesen oldotta meg a feladatát. A Sövényestől aztán az egész ellenséges állást felgöngyöltették. A 9. gyalogezred két százada ellenállhatatlanul kergette maga előtt az oroszokat. A Sövényes északi kupján az ellenség egyideig géppuskával próbált ellentállni és ellentáma-

dásra menni. A kilencesek erre kézirát-narccal vettek meg a kupot. A rohamhullám parancsnokának, Sander zászlósnak, ott helyben, távbeszélőn adományozták az „arany vi-tézségi”.

Hasonlóan fényes teljesítmény volt a Monte Carunta csaknem megmászatatlan ereszkező-jének megrohamozása. Hangtalanul, macskaköves-séggel mászta meg a sziklát Budej hadnagy rohamhulláma, minden követ, minden szikla-repedést fedezéknek használva és egyszer csak részint oldalt, részint hátha kapta a meglepett oroszokat. Nem maradt más hátra, rövid ellenállás után letették a foglyot. Egy orosz körülbelül 20 embert ejtettünk foglyul. A nek azzal a megjegyzéssel adta az elődje, hogy éppen ezen a ponton bevehetetlen. Az ellenség ezen a szakaszon összesen 3 tisztet, 341 embert vesztett foglyokban, 150 embert halottakban, továbbá 5 géppuskát, 4 aknavetőt, 1 kézirátvetőt, 200 puskát és egyéb hadianyagot. Veszteségeink alig kerülhettek szóba. — A feladatot fényesen megoldottuk.

Két jelenetet érdemes leszögezni. Egyik orosz alhadnagyot éppen az ebédjénél leptük meg. Nagy lelkinyugalommal csak azt kérte, legalább az ebédjét ha ed végig, hiszen most már úgy is a miénk és hosszú utat kell meg mennie — a foglyotáborig. Egy orosz főhadnagyok az elfogatása pillanatában hoztak ezredparancsnokának azt a parancsot, hogy az állást feltétlenül tartsa az „utolsó emberig”. Nyugodtan végigolcsosza a parancsot és a hát-lapján jelenti, hogy a parancsot aligha teljesítheti már, éppen most indul el — foglyokba. Az „utolsó ember” a küldőre, aki a parancsot visszaviszi. — Ezt az utolsó embert a miénk visszahódították az orosz ezredparancsnokhoz — a jelentéssel.

Zita királyné felruhazza az erdélyi gyermekeket.

Az oláh betörés miatt nyomorba süllyedt erdélyi magyarságnak Zita királyné a legfőbb patrónusa. Az „Erdélyért” jelige alatt megindult mozgalomnak nincs lelkesebb támogatója, mint a magyar királyné, aki valóban példaadó buzgósággal igyekszik letörölni az árvák könnyeit, enyhíteni a földönfutók nyomorát.

Az akció két hónapjának statisztikája fekszik előttünk. Februárban és márciusban 12.946 darab ruha készült el az akció kolozsvári varrodájában, 15.445 darab ruha a budapesti műhelyben. Ajándékképpen 15.150 darabot kapott az egyesület, ennek a jelentős számnak a kétharmadrészét, 10.215 darabot maga Zita királyné ajánlott fel. A vásárolt ruhákkal együtt 48.347 darab ruha érkezett eddig az akció kolozsvári raktárába, ebből 36.084 darab ruhát osztottak ki a menekültek között,

Ezeket a munkákat az egyes vármegyékben szervezett bizottságok osztották ki.

Ami az első cipőkiállítás iránt illeti, itt is hatalmas számúakat találunk. A közösvári ópömhelyben készült 14.712 pár cipő. Ezek a mennyiségnek legyőzhetetlen javított borbakancs. A gyermekcipők készítése egyelőre halasztást szenvedett, mert a Németországban megrendelt talpvágó kések a kivitel tilalom miatt nem érkeztek meg. Zita királyné 18.750 pár cipőt adományozott az akció céljaira s a többi adományokkal együtt 52.000 pár cipő állott rendelkezésre. A belügyminiszter 31.500 pár bakancsot küldött az egyesületnek. Eddig 28.723 pár cipőt osztottak ki a menekültek között természetesen, hogy a felruházott menekültek száma folyton gyarapszik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hir. Fejér Sándor alispán Budapestről hazaérkezett.

— A felszabadult vármegyék. A belügyminiszter 4168. számú rendeletével Brassó, Fogaras, Szoban, Hunyad és Krassószörény vármegyéket a hadvezetőséggel egyetértőleg a belső hadműveleti területből kivette és a külső hadműveleti területbe osztotta be. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy ezentúl csupán Csik és Háromszék vármegyék tartoznak a belső hadműveleti területhez, hol az eddigi igazolványi kényszer továbbra is fennmarad, míg a felszabadult vármegyékben elegendő az utazáshoz a rendőrség által kiállított ugynevezett személyazonossági igazolvány.

— A bíróság köréből. A helybeli kir. törvényszék kebelében igen nagy változások történtek. Csak nem régiben helyezték át Bodó Farkas kir. törvényszéki tanácselnököt Budapestre és most újabb nagyobb változások hírére hozza a hivatalos lap. Bigner József kir. törvényszéki elnököt ugyanis a budapesti büntető törvényszékhez táblabírói cím- és jelleggel felruházott bírói minőségben, Kovács Lajos törvényszékünk egyik legrégebb bíráját hasonló minőségben Debrecenbe és Görög Péter törvényszéki bírót hasonló minőségben Maramaroszigetre helyezték át. — Az áthelyezést mindannyian maguk kérték. A megüresedett bírói székek betöltése iránt még nem történt intézkedés.

— Bevonulások elhalasztása. A honvédelmi miniszter mai napon táviratilag értesítette a vármegye alispánját, hogy a rossz időjárás miatt megkésélt tavaszi mezőgazdasági munkálatok elvégzése céljából az 1872—1886. évi születésű magyar, illetve osztrák állampolgár népfelkelők bevonulása április 16-áról május 14-ig elhalasztott, a többi évfolyamok bevonulása április hó 16-ára azonban érvényben marad. A közigazgatási hatóságok szigorúan ellenőrizni fogják, hogy a most be nem vonuló népfelkelők a legszorgalmasabban végezzék mezőgazdasági munkálataikat.

— Barakk menekültek részére. A menekülők elhelyezésére Csikszeredában építendő barakk anyaga már megérkezett a csikszeredai vasúti állomásra. Az építéshez a legrövidebb idő alatt hozzá kezdenek és értesülésünk szerint a városháza előtti szabad tér van kiszemelve elhelyezésére. Az építést Szántó Albért mérnök vezeti.

— A hadikárok felvételének megkezdése. Vármegyénkben a hadikárok felvétele Csikszereda városban április 23-án kezdődik meg. Ezen is figyelmeltetjük a károsultakat, hogy kárbejelentéseiket sürgősen adják be és tárgyalásokon a városházánál lehetőleg sze-

mélyesen jelenjenek meg. Folyó hó 16-án az eljárás gyorsítása és egységessége érdekében értekezlet lesz Gyalóky főispánnal és remény van arra, hogy a kárfelvétel a kívánatos gyorsabb időben fog eszközöltetni. Ugyanakkor állapítják meg a sőtrendet is, mely szerint a kárfelvétel közzégeként megindul.

— A képviselőválasztók összeírása. Az országgyűlési képviselőválasztók 1918. évi névjegyzékének összeállítása céljából a vármegye központi választmánya április hó 15-én délelőtt 10 órakor kezdi meg üléseit, melyen az összeíró küldöttségek munkálatai fognak felülvizsgáltatni és a névjegyzékek összeállítatni.

— A tavaszi gazdasági munkák megkezdése. A korai tavasz lehetővé tette, hogy Csikvármegyében az idén a szokottnál korábban kezdődjék meg a tavaszi munka. A román betörés, a vármegye evakuálása és belső hadszíntérré alakulása ezernyi akadályt gördített a gazdasági munkák elé. Ennek dacára megnyugvással állapítjuk meg, hogy a lehető intézkedések megtörténtek, a vetőmag vasútra adatott, szántóterek, boronák nagy részben már kiadattak és az igásérok pótlására igen nagy számú katonai fogat áll rendelkezésre. Felette kívánatos volna azonban, hogy a vetőmag mielőbb megérkezzen. Azokban a nem csekély számú községekben, főleg Kászonban, Alcsikon és Felcsikon, hol a lakosság csekély részben menekült el, az őszi vetés rendszeren elvégzett és jól telet ki. Vannak azonban községek, főleg Középsikban és a gyergyói részeken, ahol őszi vetés vagy egyáltalában nincsen vagy csak igen kevés és ahol igen fontos a gazdasági munkáknak elvégzése. Reményünk a fennforgó nehézségek dacára megvan arra, hogy vármegyénkben vagy egyáltalában nem, vagy csak igen kevés föld marad vetetlen. A belügyminiszter által kiadott újabb rendelet következtében elmenekült lakosságunk tulnyomó részben két héten belül hazaérkezik és módjában lesz, hogy földjeit katonai segítséggel megművelhesse és bevetthesse. Az erre vonatkozó felvételek és eljárási mód, lapunk más helyén olvasható.

— Csiosai János meghalt. Vármegyénk közismert Csicsai Jánosa, kit a hargitai fürdő örökös fűrdőbiztosá néven is ismertek, amint a fülel községi előjáróság írja, a napokban elhalt. Évtizedeken át a jölelkű emberek filléreiből élt és mindenütt, ahol megjelent, derűtséget keltett. A románok elől ő is elmenekült, a menekülés azonban az ő öreg csontjait is megviselte és távol idegenben megvált a földi élettől.

— A május elsején bekövetkező előléptetések várható terjedelmét a „KÜLÜGY-HADÜGY” mai száma közli. A közlemény szerint az előléptetések úgy a cs. és kir. hadsereg, mint a m. kir. honvédség és a m. kir. népfelkelés állományában a szokott mértékben történnek meg. A „KÜLÜGY-HADÜGY” megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, IX., Üllői-ut 11—13. szám alatt. — Előfizetési ára negyedévre 6 korona.

— A katonai felmentések revíziója. A kormány elrendelte a katonai vizsgálat alól való felmentések revízióját. A katonai érdekek szemmel tartása mellett azonban a legfontosabb köz- és gazdasági érdekeket ezentúl is gyelemben fogják venni. A revízió keresztül vitelével talán elenyésznek majd a különböző oldalról, főképpen a törvényhozásban felhangzott panaszok. Más részről pedig, midőn a végső mérkőzésre minden erőt meg kell feszíteni, nemcsak méltányosság, hanem nemzeti kötelesség, különösen a már régóta a harctéren szolgáló harcosokra való tekintettel is, hogy azok, akiknek nem kell feltétlenül polgári munkát végezniök, tehát nem a közérdek szolgálatában állanak, a katonai teher alól

mentesek ne legyenek. Minden bizonnyal helyes lenne a közszolgálatában is, amennyiben számbeli válogatás történik, megkülönböztetést tenni az egyenlően jogosítottnak a családok és legényemberek közt. Akik a felmentést eddig élvezték, ugyanis hasonlóképpen előnyt szereztek azokkal szemben, akik már régebb idő óta vagy éppen a háború kezdete óta katonai szolgálatot teljesítenek. Ma mindenkinek ki kell vennie a részét a nehézségből, nem szabad tehát annak, aki nem a közérdeket szolgálja, menekülnie a hadikötelesség alól. A kormány a felmentést véleményező hatóságokat is szigorúan utasította, hogy a felmentési vizsgálatokat lelkiismeretes pártatlansággal intézzék. Ezt valóban nagyon is megkívánhatja az a hadsereg, mely vérével áldozott az ország létének védelméért.

— Vetőmagok kiosztása és katonai munkaerő. Gazdaközönségünk tájékoztatására illetékes forrásból közöljük az alábbiakat: A tavaszi gazdasági munkák vármegyénkben már mindenütt javában folynak. Főcél minden gazda előtt az legyen, hogy földjét lehetőleg a maga erejéből művelje meg. — Amennyiben nem áll rendelkezésre megfelelő kézi és igásérok, jelentkezhetik az illetékes községi előjáróságnál vagy városi tanácsnál, mely a szükséges katonai munkaerőt részére kieszaközi. Katonai munkaerőt háromféle módon lehet igénybe venni és pedig tartásra, napibér mellett vagy accord munkára és részébe. Ha a gazda tartásra vesz igénybe katonai kézi és igásérot, egy ló részére naponta 5 kiló széna és 5 kiló zabról (esetleg árpa vagy burgonyával keverve) és a katonának szükséges napi élelemről kell gondoskodnia. Napibér mellett, ha a föld ősszel fel volt szántva, 10 koronát, ha nem volt felszántva, 12 koronát kell fizetnie. Ha részébe dolgoztat, akkor ha magot ad, a hozam 40 százalékaért, ha magot nem ad, a hozam 50 százalékaért művelik meg földjét. A főszoigabírák címére nagy mennyiségű zab és árpa vetőmag már vasútra adatott, ezekért a községi előjáróságnál kell jelentkezni. Amennyiben a vetőmag a szükségletet nem fedezné, gondoskodás történt, hogy az burgonyával pótolassék. Hat métermázsa lóhere vetőmag már megérkezett Csikszeredába. A kiosztást a gazdasági felügyelőség fogja eszközölni. Egy métermázsa 445 korona. Szántási munkálatokra minden valószínűség szerint már legközelebb gézekék is érkeznek. A vetőmagok már a legközelebbi napokban megérkeznek.

— Halálozás. Ráduly Béni Arpad cigányprimás, ki a háború kitörése óta a 82. gyalogezredben a harctéren teljesített szolgálatot, a brassói csapatkórházban, a harctéren szerzett betegsége következtében eibunt. Ráduly Béni Arpad hosszú időn át legkedveltebb muzsikusa volt Csikszereda és vidéke társadalmának.

— Két hadikárfelvevő bizottság fog működni. Lapzártakor értesülünk, hogy a pénzügyminiszter a hadikárok felvételére alakított bizottságba a pénzügyi kincstár képviseletében második tagul a budapesti m. kir. 22. felmérési felügyelőségtől Scultéty László kataszteri főmérnököt kijelölte. Ez azt jelenti, hogy vármegyénkben egyidejűleg két bizottság fog működni, ami az eljárást lényegesen gyorsítani fogja.

Sz. 94—1917. m. j.

HIRDETmény.

Csikvármegye közönsége (magánjvai) tulajdonát képező s a csikszeredai m. kir. földmives-iskola által visszahagyott, a kir. törvényszék, a m. kir. honvédlaktanya mögött és ezek szomszédságában fekvő ingatlanok Csikszeredában a csikmegei magánjavak hivatalos helyiségében 1917. évi április hó 14-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak. Megígért haszonbérli összeg a haszonbérli által készpénzben azonnal lefizetendő.

Magánjavak igazgatósága:
Csikszereda, 1917. április 10.

Dr. KOVÁCS GYÁRFÁS.